

OFIAROWANIE (125) *sb n*

ofiarowanie (124), **oferowanie** (1); ofiarowanie : ofierowanie *Mącz* (14:1).

-f- (104), -ff- (21).

Oba a oraz o jasne (w tym w pierwszym a 2 r. błędne znakowanie); -é (5) OpecŻyw, BiałKat, Calep (3), -e (1) OpecŻywSandR; w ofierowanie pierwsze e jasne.

sg N ofiarowanié (35); -é (5), -(e) (1), -(e) (29). ◇ G ofiarowaniã (30). ◇ D ofiarowaniu (17). ◇ A ofiarowani(e) (18). ◇ I ofiarowani(e)m (5), ofiarowanim (1) KrowObr. ◇ L ofiarowaniu (19).

Składnia dopełnienia przydawki dopełniającej równoznacznej z dopełnieniem sprawcy: ofiarowanie od kogo (1).

Sł stp notuje, Cn s.v. ofiara powszechnie, Linde XVII w. w cytacie s.v. ofiarnik.

1. Ceremonia złożenia daru Bogu lub bóstwu; sacrificatio *HistAl Mącz, Calep, Cn; litatio Mącz, Calep, Cn; immolatio, initiatio Mącz, Cn; operatio Mącz; consecratio, dedicatio, dicatio, lustratio Calep (119) : Initiatio, Święcenie/ też ofiárówanie/ idem scilicet quod initia. Mącz 170c; Litatio, Ofiárówanie/ Wypełnienie flubu. Mącz 196a, 229b, 264c, 363c; Consecratio – Pożwiecenie, offiarowanie. Calep 245a, 293b, 319b, 609a, [619]b, 936a.*

ofiarowanie za co (1): Piacularis et hoc piacularare. Co ku ofiárówaniu zá grzech á ku pokucie należy. Mącz 301c.

A. W kulcie Boga judeo-chrześcijańskiego (93) :

a. W judaizmie Starego Testamentu (38) :

α. Dokonanie ceremonii ofiarowania, zwykle zabicie i spalenie na ołtarzu (21) : *ffedl mily Iezus do Ieruzalem/ a tamo był Itáw/ w którym omywáno barany albo owce ku ofiarowaniu. OpecŻyw 58; PatKaz III 104v; Leop Gen 22 arg; Mamy drwá y ogień/ ále gdziefz wždy ieft bydlę ku ofiárówaniu? BibRadz Gen 22/7, Lev 7/30; LatHar 74; WujNT 249 marg.*

ofiarowanie kogo, czego (10): MiechGlab **4; A to z pyelgrzymowányá Abráámowego/ y ofyárówányá Yzááká Syná/ poflułseńtwa y miłości przeciw bogu fye náuczymy KromRozm II m3v; Leop Gen 22 arg; SkarŻyw 162; iż opifał káplánftwo Páná Chriftułowe/ poczynáiąc Ewángeliã od zakonnego káplánftwa w którym ofiárówanie ćielcow było poſpolite. WujNT 850. Cf »ofiarowanie baranka«, »ofiarowanie darow«, »ofiarowanie ofiar«.

ofiarowanie z czego (1): Troiákiesy zupełney offiáry/ którą Holokauftum zowã/ offiárówanía ſpofob opifuie/ z wołow/ Owiec/ y ptakow. Leop Lev 1 arg.

ofiarowanie za co (1): Przy offiárówaniu zá grzech káplánfki y wlfch ludzi/ z ftąpił ogień od Bogá/ y ſpalił offiáry. Leop Lev 9 arg.

ofiarowanie czyje [= kogo] (1): á zacny Theolog o ſobie powiáda/ że plákác muſiał/ gdy poźrzał ná obraz ofiárówanía Izákowe⁸⁰ od Abráhámá. WujJud 47v.

Wyrażenia: »ofiarowanie baranka« (1): Powiedałz iż tę figurę offiárówanie Báránká w ftárym zákonie Kryftus nie na krzyżu wypełnił/ ále ná oftátetzney Wietzerzy. *KrowObr 184v.*

»ofiarowanie darow« (1): Abowiem káždy Arcykáplán bywa poſtánowion ku ofiárówaniu dárow y ofiar zábitych [*ad offerendum munera et hostias*] *WujNT Hebr 8/3.*

»ofiarowanie ofiar(y)« [szyk 3:1] (4): Spósob offiárowánia/ Chlebowey offiáry tho iest máki Białey oleiem pokropioney *Leop Lev 2 arg; BibRadz I 383d marg*; Początek życia dobrego czynić fprawiedliwość przyiemnięysza iest bárzies niż ofiárowanie ofiar. *KolakSzczęśl B3v; WujNT Hebr 8/3*.

»óltarz ofiarowania« (1): á tym będyelz mázał dom fwiádectwá y Arkę zakoná/ [...] óltarze ofiárowánia y palenia/ y naczyńie ktore k nim przyślufze *BielKron 33v*.

Szeregi: »ofiarowanie i palenie« (1): *BielKron 33v cf »óltarz ofiarowania«*.

»ofiarowanie i zabicie« (1): flub vczyńił Pánu Bogu: ktory potym ná ofiárowánium y zábiciu corki iedyney fwey wypeñił. *SkarŻyw 162*.

β. *Przyniesienie daru ofiarnego* (3) : o wełoóści w offiárowánium *Leop Eccli 35 arg*.

ofiarowanie czyje [= przez kogo] (1): Tedy kfięza kościoła onego poştánowili byli w nim przedawce ze wśytkimi rzeczám/ ták iż iuż beśpiecznie káždy mogł przyść do kościoła onego/ á nálaź iuż wśytki potrzeby v niego/ ku ofiárowánium fwoiemu. *RejPos 198*.

Wyrażenie: »ofiarowanie darow« (1): I nápomina nas [...] / ábychmy będac tego wdzyęcźni/ [...] okázowáli mu tę wdzyęcźność/ która należy w ofiárowánium dárow *LubPs V5*.

γ. *Dokonanie symbolicznego ofiarowania dziecka przez przyniesienie do świątyni i złożenie daru ofiarnego* (14) : Co niešie błogóśławiona tá Mátká y dlá częgo zakon ten oczyszczenia niewiaft po porodzeniu/ y ofiárowánia ná ktory po winną nie iest/ ták pokornie peñi/ dobrze fię przypátrzymy. *SkarŻyw 111; WujNT Luc 2 arg*.

ofiarowanie czyje [w tym: *G sb i pron (15), ai poss (6), pron poss (1)*] (21): y zápiíuięc niepomázáne y niegrześne/ ale fwięte národzenie moie/ obrzezánie y offiárowanie moie *KrowObr 46v*; A gdy mu [Symeonowi] był dan s trefunku máłym dzyeciátkiem przy ofiárowánium ięgo ná ręce ięgo/ [...] poznał go *RejPos 35v, 28v, 134, 142, 305; SkarJedn 318 [2 r.]; Pfalm 47*. cudom Świątecznym y ofiárowánium Páńfkciemu w Kościele Sálomonowym służący. *LatHar 368, 515; SiebRozmyśl G4v. Cf Zestawienia*.

Wyrażenie: »z ofiarowaniem ofiarowan« (1): Iezu ienżes od rodziczow fwogich w kościele z pokornem ofiarowaniem byleś ofiarowan. *TarDuch B*.

Zestawienia: »dzień ofiarowania (Pańskiego)« = *święto Matki Boskiej Gromnicznej, obchodzone 2 lutego* (3): Iáko o tym będye sżyrzey nápiáno ná dzień fwiętego ofiárowánia ięgo. *RejPos 28v*; Ewányelia ná dzyeñ ofiárowánia Páńfkiego do kościoła wedle wítawy zakonney co dziś Gromnicámi zowiemy. *RejPos 55, 56 źp*.

»ofiarowanie (Panny) Maryjej; dzień ofiarowania Panny Maryjej« = *święto ofiarowania Matki Boskiej, obchodzone 21 listopada* [szyk 7:1] (5:3): *Goski 15; [Papież Sykstus IV] Świętá ty fwięcíc wítáwił ktorych przed tym nie fwięccono/ Poczęcie y Ofiárowanie pány Máryey BielKron 189v; W dzień ofiárowánia Pány S. Máryey. LatHar 413, ++6, 413, 684, 743; WujNT Vvvvv4*.

b. *Śmierć Chrystusa na krzyżu* [rzeczownik od „ofiarować” i (częściej) od „ofiarować się”] (13) : Iezu kthorys [...] na gołgothę [!] ku ofiarowaniu był wiedzion. *TarDuch [C4]v; BiałKat 361*; O tey iedney ofierze rzeczono iest Heb. x. iedynym ofiárowánium dokonał ná wieki tych ktory bywáią poświęceni. *WujJudConf 231v*.

ofiarowanie czyje [pron poss] (2): Pan vkazał nam znák poślufzeńtwa ofiárowánium fwoim. *RejPos 57 marg; ArtKanc D18*.

Wyrażenia: »ofiarowanie ciała i krwi Pana naszego, Pańsciała« [szyk 1:1] (1:1):*KrowObr* 207v; Krzyż ten iż był naczyniem nálezgo odkupienia [...] / ośobliwie przez dotykánie/ nożenie y ofiárowánie Ciáá y krwi Páná nálezgo poświęcony *WujNT* 382.

»Jezusa, Chrysta Pana ofiarowanie« [szyk 2:1] (2:1): *OpecŻyw* 139v; *OpecŻywSandR nlb* 5; iż báránek Wielkonocny Zydowki [...] był figurą ofiárowánia Chrístá Páná *WujNT* 589.

»na krzyżu ofiarowanie« (3): Iezufa na krzyżu ofiarowanijé. *OpecŻyw* 139v; *OpecŻywSandR nlb* 5; Gdy łamiemy Hołtyą/ gdy krew s kielichá w wítá ludzkie leiemy co inśzego/ iedno pánłkiego ciáá ná krzyżu offiárowánie/ theyże krwi zboku wylanie/ známionuie. *KrowObr* 207v.

»ofiarowanie (samego) siebie« = *hostia sua PolAnt, Vulg* (3): *RejPosWstaw* [21³]; *BudNT Hebr* 9/24[26]; lecz teraz przy fkończeniu wiekow raz fię okazał ku zgłádzieniu grzechu/ przez ofiárowánie łámeo siebie. *WujNT Hebr* 9/26.

Szereg: »ofiarowanie, (i) krwi wylanie« [szyk 1:1] (2): *KrowObr* 207v; Ten nález wieczny Biskup iuz fzedł w święte świętych miefzkánie/ przez włáfney fwoiey krwi wylanie/ y przez fwoie iedyne ofiárowánie. *ArtKanc* D18.

c. W chrześcijaństwie (42) :

α. Msza św. i jej najważniejsze części (40) : Bo tám o chwale bożey á ofyárowányu/ co Grekowe liturgin włáfnye zową/ zmyenkę czyni *KromRozm III* I6, K5 *marg*; *KrowObr* 184, 184v; álbo iż ofiárowánie nie inśzego nie ieft/ iedno Páná Chríftulá ku iedzeniu podawánie. *KuczbKat* 190; Nie wymownym y táiemnym/ ktorego ludźie widzieć nie mogą/ obyczáiem ofiárowánia/ zrzádzeniem fwoim P. Chryftus vprzedza nálezcie gwałtowne *SkarKaz* 158b, 157b [2 r.], 158a *marg*.

ofiarowanie czego (11): á żeby ich [*Ormian*] Káplani w ofiárowánium kielichá trochę wody w Wino miełzáli *SkarJedn* 317. *Cf* »ofiarowanie chleba i wina«, »ofiarowanie Ciała i Krwie«.

ofiarowanie za kogo (1): I powiedałz/ iż tákowe offiárowánie zá ludzi vmárłe/ ieftze za Apoštołow było. *KrowObr* 190v.

W połączeniach szeregowych (4): y dał im [*apostołom*] moc poświęcánia/ ofiárowánia/ rozdávánia y pożywánia Ciáá fwego *WujJud* 178v, 180v; dáleko więcey potrzebá ieft [*trzeźwości*] káplanom nowego zakonu [...] ku doftoynemu fprawowánium/ dotykánium/ y ofiárowánium/ y pożywánium tey rzeczy *WerGość* 259; *LatHar* 77.

W charakterystycznych połączeniach: dostojne ofiarowanie, pierwsze, przenaświétsze, wielkie; ofiarowanie kielicha; ofiarowanie za ludzi umarłe; figura ofiarowania, moc (3), obyczaj (2), pamiątka, wyznanie.

Wyrażenia: »ofiarowanie chleba i (ani) wina« [szyk 3:1] (4): *KrowObr* 182; Z ktorych fłow X.K. łácno káždy bączyc może/ iż on twierdzi zlecone być káplanom chlebá y winá ofiárowánie. *CzechEp* 193; *LatHar* 92 *marg*; *WujNT* 760.

»ofiarowanie Ciała i Krwie (Pańskiej a. Pana naszego, a. Pana Chrystusowej), Ciała (Chrystusowego)« (4:2): *BiałKat* 348v; Wyznawayćiefz tedy/ że Káplani máią moc ofiárowánia Ciáá Chríftułowego *WujJud* 73v, 178v, 236v; Wyznánie ofiárowánia Ciáá y Krwie Pánłkiey. *LatHar* 194; *WujNT* XXXXX2.

»niekrwawe ofiarowanie« (1): A tá ofiárá ieft niekrwáwé ofiárowánie Bogu Oycu ciáá y krwie Pána náńzégó Iezulá Chryšťulá pod ołobą chlebá y winá *BiałKat* 348v.

»ofiarowanie ofiary« (4): á ofiárowánie nie krwáwey ofiáry/ vblágánie ieft *WujJud* 240; wízákże nie wíżyscy máią mocy przepowíádania łłowá Bożégó/ y ofiárowánia ofiáry Mízey ś. *WujNT* 801, 114; *SkarKaz* 156b.

»ofiarowanie ubłagające« (1): O Mízy y ofierze náńzey ták mowi Cátthechefe Myłtagogica quintá: ífz ieft ofiárá/ y słuźbá bezkrewna y ofiárowánie vblágáiące P. Bogá. *SkarŻyw* 278.

Szeregi: »poświęcanie i ofiarowanie« (2): íz tym łámym dał moc y łpołob [...] poświęcánia y ofiárowánia tey nowej ofiáry nowego Tełtámentu *WujNT* 114, Xxxxxx2. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

„ofiarowanie i pożywanie« (1): Chrześcíánie przefłzłeyy łpráwioney ofiáry Pána Chrišťułowey pámiátkę obchodzą/ przenaświéłtzym ofiárowániem y pożywániem Ciáá y Krwie Pána Chrišťułowey. *WujJud* 236v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

β. *O modlitwie, wierze; przén* (2) :

Wyrażenie: »ofiarowanie duchownych ofiar« (2): *CzechEp* 291; y wy iáko żywe kámienie buduyćie fię/ domy duchowne kápláńłtwo świéte/ ku ofiárowániu duchownych ofiar [*offerre spirituales hostias*]/ przyięmnych Bogu *WujNT* 1.*Petr* 2/5.

B. *W kultach pogańskich i odstępstwach od judaizmu zawierających elementy pogańskie; devotio Calep* (14) : Nabráł biáłyh y czámých owiec, kthore gdy z miáłta ku ofiarowaniu gnał y patrzył gdzie łie ktora łkłoniła tam bogu nie znaiomemu ofiarowana była *BielŻyw* 25; Lustrale sacrificium, Ofiárá dla oczíścienia/ álbo to piéćroczone ofiárowanie Rzymłskie. *Mącz* 200c; Macto, Biyę ná rzeź. Praecipue autem, Biyę ku ofierowániu. *Mącz* 203a, 24d, 230a, 312b, 363c; A iáko oni męćzennicy/ dla tego krew łwoię wylewáć dopuśćili/ ífz fię dyabłú w ofiárowániu poniżyć niechćieli *SkarŻyw* 36.

ofiarowanie komu, czemu (4): *Leop Ier* 44/19; Mithriaca, sacra solis sive Osyridis, Ofiárowánie słońcu które pogáńłtwo zá bogá chwáliło. *Mącz* 224d. *Cf* »ofiarowanie bogu«.

W charakterystycznych połączeniach: piéćroczone ofiarowanie rzymskie; ofiarowanie słońcu; bydłę ku ofiarowaniu (2), *czworogranowite drzewo, owca, schadzka, zwierzę; ku ofiarowaniu godny; ku ofiarowaniu bić, gnać, przedawać, używać; przy ofiarowaniu używać.*

Wyrażenia: »ofiarowanie bogom, bogu« (1:1): Nam teź [...] nie potrzebá iezdzić na gory dla ofiárowánia bogu Amonowi *HistAl* L4v; Feralia, sacrificia parentalia quaedam a ferendo dicta, quod ferrent epulas ad sepulchrum eius, cui volebant parentare, Ofiáry á obchodzenie Świát álbo rocznych obchódów y Zadułżnych/ y ofiárowánie bogóm álbo duchóm piekielnym. *Mącz* 120d.

»ofiarowanie ofiar« (1): izaź krom męźow náłłých czyniliłmy iey plácki ná cześć iey/ y ná ofiárowánie iey [*Krółowej Niebieskiej*] napoyných ofiar? *Leop Ier* 44/19.

»ofiarowanie samego siebie« (1): Devotio – Oddanie łamego łziebie, obiecanie, offiarowanię. *Calep* 316b.

Szereg: »boża słuźba i ofiarowanie« (1): Sacrum, Półpolita łchadzka ku bożey słuźbie y ofiarowániu v łtárych nieyákie gry przy tym bywáły. *Mącz* 363a.

2. *Złożenie, wręczenie daru (1)* : [wszak obadwa przyjęli nas imieniem Królów Ichm. [...] opowiadając radość Królów Ichm. z przyjachania naszego i wdzięczność wielką z tej elekcyi z ofiarowaniem niemałym. *DiarPos* 92.]

a. *Na rzecz świątyni (1)* :

Wyrażenie: »ofiarowanie darow« (1): Thedy Moizefz kazał woźnemu wołać: Iż áni mąż áni niewiálthá nic iuż więcey nieoffiáruy ná robienie Świątnicze. A ták przeftáło offiárówanie dárow/ przeto że iuż tego co nánielli było dofyć/ y zbywáło. *Leop Ex* 36/7.

3. *Rzecz złożona na ofiarę (1)* :

Wyrażenie: »ofiarowanie napojne« = *ofiara płynna z wina, niekrwawa, towarzysząca innym rodzajom ofiar (1)*: Ićiągnął rękę swoię ku ofiárówaniu napoynemu [*libatione*]/ y ofiárował ze krwi iągody winney. *Leop Eccli* 50/16.

4. *Symboliczne oddanie pod opiekę [komu] (1)* : Bierzmowanie nic ynego niebyło iedno dziecięcia od rodziczow albo tich ktorzi ie chrcili/ pafterzowy/ albo biskupowy offiarowanie/ aby go przyął wliczbę swoich owiec *SeklKat Zv*.

5. *Wyrażenie gotowości, zadeklarowanie się z czymś (2)* :

ofiarowanie czego (1): Przy odprawie było ofiarowania imieniem obadwu chęci przyazni przeciw KIM barzo dosyc *ActReg* 81.

ofiarowanie czyje (1): Ze to ofiarowanie, staranie nasze wdzięcznie przyiał [*chodzi zapewne o zaproszenie na zjazd*], ana ten zjazd ktory przypada nadzień 25 Iań pod Kalifz, dospolney rozmowy odłożył *ActReg* 53.

6. *Przedstawienie, przedłożenie (1)* : co ia dali Pan Bog zá czáfem ná iásnią pokażę ludziom/ nie gołymi słowy moiemi/ ále lámą rzeczą y obietnicámi/ á ofiárówaniem zych (*kust*) z ich (-) włafney ręki podpify tám kędy y kiedy te^{go} mieyfce y potrzebá okaże *CzahTr* A3.

Cf OFIARA, OFIAROWAĆ, OFIAROWAĆ SIĘ

AŻ